עבודת ישראל — משפטים

וכי יזיד איש על רעהו להרגו בערמה וגו'. מכאן נוכל למצא הרמז מ"ש בסידור האר"י ז"ל. כי הרמ"ק קבל מפי אליהו ז"ל לבטל מחשבה זרה לומר פסוק אש תמיד תוקד על המזבח ע"ש ואפשר לפי"ז לפרש הפסוק זה וכי יזיד איש היצה"ר על רעהו הוא היצ"ט שהם יחדיו בלבו של אדם להרגו בערמה במחשבת ערמומית וכוזבת אז מעם מזבחי תקחנו למות. דהיינו הסגולה לומר הפסוק אש תמיד תוקד על המזבח כנ"ל ויעבור רוח הטומאה מן הארץ:

וכי יפתח איש בור או כי יכרה איש בור וגו' בעל הבור ישלם וגו'. ופירש"י להביא כורה אחר כורה ע"ש. ולפי פירש"י מיושב המקרא על מכונו כי בור הראשון נכתב מלא בוא"ו והשני חסר והשלישי מלא ע"ש בחומ' מדוייק. אבל לפי פירש"י ניחא. דכי יפתח מיירי שהיה הבור של עשרה טפחים לזה נכתב מלא שלא היה חסר אלא הפתיחה או כי יכרה איש בר חסר שהיה חסר מעשרה טפחים ומלאהו והוא כורה אחר כורה שהאחרון חייב. ולזה כתיב בעל הבור ישלם בור מלא דהיינו מי שהיה ממלאהו ישלם:

מכשפה לא תחיה. כל שוכב עם בהמה וגו'. זובח לאלהים יחרם וגו' וגר לא תונ' וגו' נ"ל סמיכות הפסוקים הגם שהם ענינים רחוקים שרשם דבר אחד הוא. כי שמעתי בשם גדול אחד שאמר שצוה הקב"ה על המכשפה ולא על המכשף כי רוב מיני כשפים נמצאים יותר באשה שיש בה איזה אחיזה לקליפ' כגון בימי טומאתה אבל בזכר אין להם כ"כ אחיזה כי אם במי שמטמא עצמו ח"ו במשכב בהמה יוכל להיות מכשף ואז ממילא חייב מיתה מחמת שוכב עם בהמה ואין צריך להמיתו מחמת כישוף. ולזה נסמכו הפסוקי' מכשפה וגו' פי' ומה שלא הזהרתי על המכשף כי כל שוכב עם בהמה מות יומת והוא חייב מיתה בלא זה עכ"ל. והנה כל ענין הכשפים הוא מערובי המדות כמ"ש בגמרא למה נקרא כשפים שמכחישין פמליא של מעלה דהיינו שמערבין הכוחות פנימים בחיצונים כידוע עד שנודע להם עניני עשבים ודוגמתם: ולכן אחרי ענין זה נכתב זובח לאלהים יחרם שאסור לנו לעשות כן ולזבוח לכח אחר מלבד לה' ואח"כ הזהיר הכתוב פן יאמר האדם הואיל וכן הוא א"כ יש לשנוא הגר כי הוא ג"כ מתערובת וזר. ולכן צוה וגר לא תונה. כלו' שהוא הניצוץ הקדוש אשר יצא משביה לחירות ואתדבק במלכא קדישא עילא':

ששת ימים תעשה מעשיך וביום השביעי תשבות למען ינוח וגו'.: דהנה נחלקו ב"ש וב"ה: בש"א מחד בשבת לשבתא: וב"ה מדה אחרת היתה בם וכו' כי הענין ידוע כי אי אפשר לקבל הקדושה ביום שבת קודש אם לא ע"י ההכנה שאדם עושה כל ששת ימי החול דהיינו ביום א' לעבוד לה' במדת אהבה וחסד: וביום ב במדת יראה וביום ג בהתפארות וכן כולם עד יום השבת שבו שלימות הקדושה וכן היו נוהגין ב"ש למטה שהיו מכינים כל דבר מחד בשבת לשבתא דוגמת הכנת העבודה והקדושה וב"ה מודו להם בענין זה רק שמדה אחרת היתה בם לכבוד שמים והיו מתקנים ששה

מדות לעילא לעילא בשרשם וממילא נעשית הכנה על קדושת שבת: והנה אחרי שאמרנו שההכנת הקדושה לעילא תלוי באתערותא דלתתא בהכנה גשמיות שאנו מכינים על ש"ק כן הענין שאנו רואים שאיש העשיר אשר יש לו כל מכין על שבת בהרחבה ומזמין עמו לאין נכון לו. כיוצא בזה הצדיק הגדול המכין א"ע בקדושתו כל ימות השבוע על כבוד ש"ק מזמין עמו הנלוים אליו והפחותים ממנו אשר אין לאל ידם להכין הכנה כראוי עכ"ז הם נכללים עם קדושת הצדיק להתפלל עמו לכבוד שבת ולשמוח ולהתענג בתענוג חי עולם וזה נרמז בפסוק ששת ימים תעשה מעשיך דהיינו הכנה לקדושה כדי שיבוא יום השביעי תשבות ותוכל לקבל הקדושה: ותעשה הכנה גדולה למען ינוח שורך וחמורך. היינו הקטנים ממך. כי שור הוא לשון הבטה והסתכלות דהיינו שאין בו רק שמסתכל אל הקדושה. ובחי' חמור הוא מי שמשים עצמו כחמור למשאוי לקדושה הגם שאין לו השגה גדולה וינפש בן אמתך. היינו מי שרוצה לדבק עצמו אל האמת. וזה הצווי הוא על כל אדם שיתחזק א"ע. וכמו שאמרנו פי' הגמרא עשה שבתך חול. כלומר הכן את עצמך בחול לכבוד ש"ק ואז אל תצטרך לבריו' כלומר שלא תצטרך לישועת מי שגדול ממך שהוא יזמין אותך אבל תהיה מוכן בעצמך אל קבלת הקדושה:

ויקח משה חצי הדם וישם באגנות וגו'. ופרש"י מי חלקו בא מלאך וחלקו. ולכאורה תמוה דמאי ענין החלוקה דייקא לחצאין ומאי נ"מ אם יהיה איזה חלק מרובה מחבירו עד שהיה צריך המלאך לבא ולחלקו וי"ל לפי דרכינו לעיל בפ' יתרו ע"ש: ולפי שהמעשה הזאת היה בחמשה בסיון במזל תאומים אשר נדבקו בנ"י עם ה' כתאומי צביה ומבשרי אחזה אלוה כמו יחוד למטה בין אהבת אוהבים שנאמר עליהם כי הם נפש אחד ודם אחד וכן היה הרמז כאן על גודל אהבה כי חשוב בעיני השי"ת חצי הדם אשר זרק על העם כמו החצי אשר זרק על המזבח וזה בא מלאך וחלקו להורות בסוד לא הוא גדול ממנה ולא היא גדולה ממנו והבן: